

РЕЦЕНЗІЯ ОФІЦІЙНОГО РЕЦЕНЗЕНТА

професора кафедри хірургії серця та магістральних судин
Національного університету охорони здоров'я України ім.П.Л.Шупика,
доктора медичних наук, професора

Вітовського Ростислава Мирославовича

на дисертаційну роботу **Чайковської Софії Михайлівни**
«ВИКОРИСТАННЯ МАРГІНАЛЬНИХ ДОНОРСЬКИХ СЕРДЕЦЬ ДЛЯ
РОЗШИРЕННЯ ПУЛУ ДОНОРСЬКИХ ОРГАНІВ ПРИ ПРОВЕДЕННІ
ОРТОТОПІЧНОЇ ТРАНСПЛАНТАЦІЇ СЕРЦЯ»,

представлену на захист до спеціалізованої вченої ради ДФ 26.613.219
Національного університету охорони здоров'я України ім.П.Л.Шупика,
що утворена наказом від 19.03.2025 (протокол №3)

для розгляду та проведення разового захисту дисертації на здобуття
ступеня доктора філософії в галузі знань

22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина»

Актуальність теми дисертації

Поширеність хронічної серцевої недостатності серед жителів України у віці від 20 до 69 років становить 1,7%, при чому в найближчі 30-40 років слід очікувати збільшення захворюваності на хронічну серцеву недостатність ще на 30% - 40%, що на думку ряду експертів може стати головною причиною смертності в цьому столітті.

Єдиним радикальним та найбільш ефективним методом лікування термінальної стадії серцевої недостатності на сьогодні залишається трансплантація серця.

Війна змінила розвиток трансплантології в Україні. Закриття повітряного простору, неможливість використання санітарної авіації, неможливість імплантації механічних засобів підтримки кровообігу, неможливість виконання трансплантації за кордоном, обмеження у

пересуванні як пацієнтів так і лікарів створило проблему в здійсненні трансплантологічної допомоги, особливо у районах, які знаходяться у прифронтових зонах.

Зв'язок теми дисертації з державними чи галузевими науковими програмами.

Дисертаційна робота є фрагментом дослідження, яке виконувалась у рамках планової науково – дослідницької роботи Державної установи «Інститут серця МОЗ України» за темою «Розробка алгоритму периопераційного лікування пацієнтів із невідповідністю масово – зростового показника при ортотопічній трансплантації серця», номер державної реєстрації 0124U004989.

Ступінь обґрунтованості та достовірності положень, висновків та рекомендацій, сформульованих в дисертації.

Основні положення, висновки та рекомендації є достовірними і базуються на основі достатнього клінічного матеріалу.

Використано сучасні методи статистичної обробки даних з ретельним підтвердженням достовірності результатів та обґрунтування наукових положень та висновків, що дозволяє вважати рекомендації достовірними та науково обґрунтованими.

Всі проведені дослідження погоджені Комісією з питань біоетики і не містять даних, які суперечать морально етичним нормам і сучасним вимогам біоетики. Роботу виконано на метрологічно повіреній медичній апаратурі. Достовірність отриманих даних підтверджена відповідними статистичними методами. Використання сучасних методів обстеження пацієнтів, належний аналіз та інтерпретація результатів дослідження дозволили вирішити поставлену мету дисертаційного дослідження та зробити обґрунтовані і логічні висновки.

Наукова новизна одержаних результатів дослідження.

Автором:

- Проаналізовано виживання пацієнтів у листі очікування на трансплантацію серця.
- Вивчено особливості організації трансплантації в умовах дії воєнного стану.
- Проаналізовано та визначено критерії для застосування нормотермічної перфузії у донорів в якості методу підготовки до трансплантації та оцінки функції донорського серця.
- Вивчено та оцінено використання донорського серця із подовженою холодовою ішемією із застосуванням різних методів зберігання трансплантату.
- Проаналізовано та порівняно безпосередні та середньострокові результати у пацієнтів після трансплантації серця в основній (маргінальні донорські серця) та контрольній (стандартні донорські серця) групах

Практичне значення отриманих результатів.

Аналіз результатів використання маргінальних донорських сердець при проведенні ортотопічної трансплантації серця дасть змогу покращити результати виживання пацієнтів із листа очікування на трансплантацію серця.

Застосування методу транспортування реципієнта до донора за умов заборони використання авіації, дозволить скоротити час холодової ішемії донорського серця, що запобігатиме ушкодженню міокарда і тим самим зменшить ризики розвитку первинної дисфункції трансплантату.

Головним підсумком роботи є покращення безпосередніх та віддалених результатів трансплантації серця в основній (маргінальні донорські серця) та контрольній групах (стандартні донорські серця) шляхом розробки та всебічного

обґрунтування стратегічних підходів у лікуванні та вдосконаленні умов розвитку трансплантації серця в Україні.

Повнота викладення результатів в опублікованих наукових працях.

За матеріалами дисертації опубліковано 9 наукових робіт, що відображають основний зміст дисертаційної роботи: 4 тези у матеріалах міжнародних та всеукраїнських конгресів, конференцій, з'їздів та у 5 статтях: з них 4 статті у виданнях, проіндексованих у Scopus та/або Web of Science Core Collection та віднесені до третього - четвертого квартилів (Q3 – Q4) відповідно до класифікації SC Imago Journal and Country Rank та 1 стаття у фаховому науковому виданні, рекомендованому ДАК МОН України. Отримано два патенти України на корисну модель. Дисертантом розроблено керівництво для пацієнтів та їх родин, що очікують на трансплантацію серця.

Структура та зміст дисертації

Дисертаційна робота складається зі вступу, огляду літератури, матеріалів і методів дослідження, розділів власних досліджень, аналізу та узагальнення результатів, висновків, практичних рекомендацій, списку використаних джерел (254 найменування, висвітлені латиницею). Роботу викладено на 160 сторінках, проілюстровано 47 рисунками та 20 таблицями.

Розділ 1. В розділі «Актуальність виконання трансплантацій серця в світі» представлені дані сучасної літератури стосовно основних аспектів різних методів лікування пацієнтів, які знаходяться на листі очікування на трансплантацію серця. Детально представлено різноманітні аспекти досліджуваної теми та описано проблеми і дискусійні моменти. Зміст предмету дисертаційного дослідження написаний повноцінно, в аналітичному ключі. Зауважень до розділу немає.

Розділ 2. «Матеріали, методи дослідження» містить загальну характеристику клінічної частини роботи, методи дослідження і статистичної обробки результатів дослідження. У розділі автор надає детальний опис

використаних методів презервації та транспортування донорського серця та основні аспекти у підборі імунологічної сумісності пари «донор - реципієнт». Зауважень до розділу немає.

Розділ 3. У Розділі «Узагальнений аналіз проведення ортотопічної трансплантації стандартних та маргінальних донорських сердець у пацієнтів з термінальною стадією хронічної серцевої недостатності» проаналізовано та показано результати лікування пацієнтів, яким виконано ортотопічну трансплантацію серця. Зауважень до розділу немає.

Розділ 4. «Особливості організації трансплантологічної допомоги в умовах військового часу» - проведений аналіз з метою вивчення ефективності транспортування реципієнта до клініки, де знаходиться донор за умов дії воєнного стану і відсутності можливості використання авіації для збереження часу та запобігання збільшення тривалості холодової ішемії міокарда. Результати є підґрунтям для використання даної методики в умовах військового часу при забороні на використання авіації.

Розділ 5. У розділі «Аналіз ефективності застосування нормотермічної регіонарної перфузії у донорів зі смертю мозку» включено і проаналізовано застосування нормотермічної регіонарної перфузії як методу прекодиціювання для зниження потреби донорів у інотропних препаратах, нормалізації водно-електролітного балансу та кислотно-основного стану.

У розділі «Аналіз та узагальнення результатів дослідження» наведено узагальнення отриманих даних і порівняння результатів з існуючими положеннями та рекомендаціями, висвітленими в літературних наукових джерелах. Розділ написано на високому рівні, чітко, логічно викладені результати дослідження. Продемонстровано навички критичного мислення та співставлення власних результатів із даними, отриманими іншими дослідниками, що свідчить про рівень наукової кваліфікації автора.

Висновки логічно сформовані за результатами проведеного дослідження, обґрунтовані та відповідають поставленій меті та завданням роботи.

Список використаних літературних джерел містить достатню кількість авторів. Список оформлений правильно, відповідає вимогам до дисертаційних робіт.

Дисертація в достатній мірі ілюстрована таблицями та рисунками.

Відповідність змісту дисертації встановленим вимогам

Основні теоретичні, наукові та практично – прикладні положення дисертаційної роботи Чайковської С.М. на тему : «Використання маргінальних донорських сердець для розширення пулу донорських органів при проведенні ортотопічної трансплантації серця» відображені в анотації у повному обсязі. Дисертація відповідає спеціальності 222 «Медицина».

Завершеність дисертаційної роботи та зауваження щодо її змісту та оформлення

Дисертаційна робота є завершеним науковим дослідженням з чітко визначеними та вирішеними метою, завданнями, в якому правильно обрані методологічні та методичні підходи. У роботі витримана послідовність наукового пошуку з наступним порівняльним аналізом отриманих даних. Отримані результати наукового дослідження слід вважати такими, що не викликають сумнівів. Принципових зауважень щодо поданого, викладеного у дисертації матеріалу немає. В роботі зустрічається окремі технічні та стилістичні неточності. Зазначені недоліки не знижують загального позитивного враження від дисертації і не мають суттєвого значення.

В якості дискусії виникли наступні питання:

1. В яких випадках була відмова від проведення експлантації донорського серця?
2. Які фактори на Вашу думку впливає на виникнення первинної дисфункції графту? Як інтраопераційний розвиток первинної дисфункції графту впливає на результати?

Висновок

Розглянувши дисертацію Чайковської Софії Михайлівни «Використання маргінальних донорських сердець для розширення пулу донорських органів при проведенні ортотопічної трансплантації серця» на здобуття ступеню доктора філософії з галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина» та наукові публікації, у яких висвітлені основні наукові результати дисертації вважаю, що робота є актуальною для кардіохірургії та трансплантології. Результати дисертаційного дослідження відрізняються науковою новизною і практичним значенням. Наявні зауваження не мають принципового значення і не зменшують наукову і практичну цінність роботи.

Дисертація відповідає вимогам п.п. 6,7,8,9 Постанови КМ «Про затвердження порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» від 12.01.2022 р. №44 зі змінами, внесеними згідно з Постановою КМ від 21.01.2022 р. №341, а також Наказу МОН України від 12.01.2017 р. №40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» (зі змінами), а її автор Чайковська Софія Михайлівна заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина».

Офіційний рецензент

професор кафедри хірургії серця
та магістральних судин
НУОЗ України імені П.Л. Шупика,
доктор медичних наук, професор

Р.М. Вітовський

Засвідчується
підпис
секретар
20